

EESTI PEDAGOOGIKA
ARHIIVMUUSEUM
FOND N 30968-15

Eesti Emakeeleõpetajate Seltsi ajaleht

UUS JUHATUS

Esimees	-	Piret Hiisjärv
Aseesimees	-	Jaan Õispuu
Sekretär	-	Süri Kõiva
Laekur	-	Salme Haavik
Välissuhted	-	Anu Petermann
Kroonik	-	Virve Velbaum
Lõrp	-	Toomas Kask
Metoodiline töö	-	Maaja Hage
		Vilma Lehtse
		Ülle Sillamäe
		Merike Ojamaa

Nr.11 Märts 1996

III Rahvusliku Kasvatuse
Kongressi
delegaadid on

Jaan Õispuu
Anu Petermann

22.-23.märtsil Viljandis toimuva
õpetajate kongressi
delegaadid on

Piret Hiisjärv
Virve Velbaum
Merike Ojamaa
Ülle Sillamäe
Maaja Hage

Tehnikagümnaasium

1.09.1972 Äsja valminud Tallinna 43. 8-
klassilise kooli avamine
1972/73 Avati muusikaklassid: akordion,
klaver, flööt
1973/74 Avati spordiklassid - kergejõustik
1976 Lõpetab kooli I lend, 24 abiturienti,
klassijuhataja Peeter Sookruus
1980 Koolist lahkub suur osa õpilasi ja
õpetajaid, sest valmib Tallinna 54.
Keskool
1980/81 Kooli jääb 1033 õpilast, 51
õpetajat, 28 klassikomplekti
1986 XI lend annab esimesed medaliga
lõpetajad
1986 Kool reorganiseeritakse põhikooliks
1988 Lõpetab XIII lend, viimane selles
koolietapis
1988/89 Alustavad uuesti X klassid,
tehnikakallakuga poisteklassid: koolist saab
TTÜ baaskooliks
1991 TTÜ nõukogu otsus tunnistada
Tallinna 43. keskkooli lõpueksamid TTÜ
tehnilistel erialadel sisseastumiseksamiteks
1995 Kool nimetati ümber
Tehnikagümnaasiumiks

KOHTUMISPAIK

On moodustatud
vabariiklik komisjon
*Kristjan Jaak Petersoni ja eesti
keele päeva* ellukutsumiseks.

Meie seltsi poolt osaleb komisjoni
töös **Viivi Maanso**.

Vt. *Eesti Päevaleht*

arvutiseerimine !!!!!

Vastab Tiiu Erelt.

Kuidas hindate eesti keele ja selle eest hoolitsemise olukorda praeguses Eestis?

Ma ei taha laulda ei nutu- ega rõõmulaulu. Tahan teadvustada praeguse keelesituatsiooni, sest ainult see aitab tegutseda. Eestlaste tahtmine on elada Euroopas ja see on ühinemise tähe all elav Euroopa, kus kõik on kõigiga seotud. Üha enam on risti-rästi tõlkinist, üha enam eurokeelt, nii et tihti peale ei teagi enam, mis keelest mingi sõna, väljend või tarind on alguse saanud, mis teed pidi eesti keelde jõudnud. Maailm on lahti meie ees ja meie ise oleme maailmale lahti. Samal ajal jätkab keelekorraldus eesti keele säilitamise ja edasiarendamise kurssi, millel ta on püsinud tugevasti üle saja aasta ja mis on alati olnud tihedasti seotud rahvuselusega. Teiste keelte mõju on praegu erakordselt suur ja meil tulebki palju tarvilikku üle võtta. Ei tohi aga kalduda fennomaaniasse, angloomaaniasse või mingi muu keele ihalusse. Peale otstarbeka laenamise peab jätkuma eesti keele enda vahendite kasutamine. Et nii eesti rahvas kui ka eesti keel oleks edaspidigi tema ise, tuleb kõigepealt olla targad ja tugevad, ja üks süis ka rikkad ja ilusad.

Milline on keelenõuande roll meie keeleelus?

Keelenõuanne on Eesti Keele Instituudi keelekorraldajale suur koorem peale muu igapäevase töö, aga oleme alati olnud seisukohal, et sellega tuleb hakkama saada ja nou anda. Iga küsija on ju keele väärtustanud, ei taha väljenduda ükskõik kuidas, vaid tahab paremini. õigemini, ning seepärast tuleb aidata kuidas aga oskame. Paari viimase aastaga on keelenõuande hulk kasvanud väga kiiresti. Meie telefonil 444032 tulevad kõned peaaegu järjest terve päeva. Ja pärast on meeldiv näha-kuulda oma tegevuse jälgi. Kui teil on tarvis midagi küsida või keele üle nõu pidada, helistage teiegi.

Kas Teil on midagi teoksil emakeeleõpetajate jaoks?

Olen seotud kahe suure tööga, mis kindlasti emakeeleõpetajaid huvitavad, sest need raamatud

Missugused teosed peaksid olema keskkooli kirjandusprogrammis?

Sellele küsimusele otsivad vastust Pedagoogikaülikooli klassiõpetaja eriala esimese kursuse tudengid.

Minu arust on keskkooli kirjandusprogramm praegu üsna mitmekülgne ja hea. Juurde soovitaksin näiteks H. Hesse, "Klaaspärlimängu" või "Stepihunti". Samas lisan, et pole mõtet teha koolis kohustuslikuks Kafkat või Camus'd jne.,

peaksid tulevikus astuma ÕSi ja Valgma-Remmeli käsiraamatu asemele. Eesti Keele Instituudis on teoksil normatiivse eesti kirjakeele sõnaraamatu tegemine. See tuleb kaheköiteline ja vormi poolest selline, et võimaldab anda kõigi sõnade kohta rohkem infot, kui seda on praeguses ÕSis. See sõnaraamat suunab ja soovitab, näitab väljendusvõimalusi, mida kirjakeeles heaks peetakse. Muidugi püüab ta kaasas käia eesti sõnavara kiire muutumisega kiiresti muutuvast Eestis. Õigekirjutusjuhtnõoride osa ehk ÕSi saba ei tule, selle asemel ongi eraldi raamat "Eesti ortograafia" (ligi 100 lk). Olen uue sõnaraamatu toimetaja ja mu vastutus on suur.

Lõpetamisel on eesti keele käsiraamat. Kristiina Ross on kirjutanud fonoloogia ja morfoloogia, Mati Erelt sõnamoodustuse ja süntaksi, mina leksikoloogia ja ortograafia. Praegu täiendame ja täpsustame, vaatame üksteise osi üle. Sellest tuleb natuke mahukam raamat kui Valgma-Remmeli käsiraamat ning püüame, et ta ajakohasena vastaks eesti keele uurimise nüüdistasemele.

Täna Eesti Emakeeleõpetajate Seltsi tähelepanu ja tunnustuse eest "Eesti ortograafiale"! Seda koostades oli minu esimene adressaat eesti keele õpetaja ja olen rõõmus, et õpetajad seda markasid.

Teie Tiiu Erelt
22. veebruaril 1996

*Olimpiateemaliste
KIRJANDITE KONKURSSI
veavad meie seltsi pooli*

*Anu Petermann
Lilian Aun
Lea Seero
Vt Õpetajate Leht*

kelle mõistmine igapäevale 16-18-aastaselt võib-olla jõukohane pole. Ma ainult soovits neid, mitte ei kohustaks lugeda.

See on raske küsimus. Minu arvates võiks seal rohkem olla noorteraamatuid. Ma ei saa sellest aru, miks peame lugema rohkem väliskirjandust kui eesti kirjandust?

Praegu võiks viia keskkooliprogrammi need raamatud, mis on äsja ilmunud. Minu arvates on huvitav just lugeda eakohast raamatut.

Keskooliprogrammi soovitaksin nt ajaloolisi romaane, K. Ristikivi ja J. Krossi omi. Üldiselt mulle meeldivad paljud teosed, mida me keskkoolis läbi võtsime, ja arvan, et need võiksid ka edaspidi programmis olla. Palju oleneb sellest, kui huvitavalt oskab õpetaja raamatut seletada, kuid tähtis on enda huvi raamatute vastu. Ja oleneb ka sellest, millised raamatud meeldivad.

Kindlasti soovitan kirjandusprogrammi E. Curie "Minu ema Marie Curie". Arvan, et see on väga hea raamat noortele lugemiseks. Esiteks silmaringi laiendamiseks. Kindlasti muutub seda raamatut lugedes paljude noorte ellusuhtumine. Raamatust saab teada, kui kaugele võib inimene jõuda sihikindluse ja tugeva töötahtega.

Arvan, et koolikirjanduses peaks kindlasti olema Salingeri "Kuristik rikkis" - väga huvitav ja lihtne noortele lugeda, samuti sügava mõttega ning sisaldab õpetlikke momente. Koolikirjandusest võiks jätta välja sellised teosed nagu Katka "Protsess", Solženitsõni "Gulagi arhipelaag" jt. raske sisu ja noortele üle jõu käivad raamatud, vähemalt ei tuleks neid kohustuslikuks lugemiseks teha.

Mida soovitada kirjandusprogrammi, ei oska täpselt vastata. Kuid arvan, et seal võiks olla rohkem raamatuid ajaloost, kuulsate inimeste elulugudest ning raamatuid noortest, nende elust. Oma kooli kirjandusprogrammist on meelde jäänud kaks minu arust väga head raamatut: J. Krossi "Keisri hull" ning V. Luige "Võlu ja vaim". Veel võiks soovitada raamatuid Eesti vabadussõjast, küüditamistest jne., sest noored teavad liiga vähe oma maa ajaloost, näit. "Ristideta hauad".

Minu suurimaks lugemiselamuseks on olnud M. Mitchelli raamat "Tuulest viidud". Kuigi teos on mahukas (eriti veel koos teiste autorite poolt kirjutatud järgedega), soovitan julgesti seda raamatut keskkooli lõpuklassi kirjandusprogrammi. Samuti võiks seal olla romantilisi teoseid, mida kaks aastat tagasi peaaegu ei olnud. Näiteks soome kirjaniku Hilja Valtoneni teosed "Metskass", "Noore naisõpetaja abiventiil" jpm.

Enda jaoks kõige hinnalisemaks pean M. Mitchelli "Tuulest viidud" I ja II osa. Kirjandusprogrammi aga ma seda kindlalt ei soovita, kuna see on liiga mahukas raamat. Kindlasti soovitaksin õpilastel lugeda Lennart Meri raamatut "Hõbevalge", kuna selles leidub palju infot eestlaste ja ka muude rahvuste, maade kujunemisloost jne. Praegused ajaloo- ja kirjandusõpikud sageli sellist mahukat teavet ei sisalda.

Ma ei oska midagi uut keskkooli programmi soovitada. Minu meelest on see väga hea ja annab mitmekülgse ülevaate maailma ja eesti

klassikast. Kui, siis võib-olla päris uusi teoseid, nagu Emil Tode "Piiririik".

Soovitaksin erinevat kirjandust, et oleks millegagi võrrelda. Kuigi "Fausti" oli väga igav lugeda, tunnen praegu, et seda oli ikkagi vaja. Ma arvan, et oleksin pidanud lugema Dostojevski "Kuritööd ja karistus". Ta on küll raskesti loetav, aga erinevaid mõtteid kirjandite-esseede jaoks oleks andnud kuhjaga. Ei peaks ära põlgama vene autoreid ja nende teoseid kirjandustunnis ümber jutustama. Näiteks "Sõda ja rahu" meeldis mulle väga, nii et lugesin läbi kõik osad.

Kirjandusprogrammis võiks olla Shakespeare'i "Suveöö unenägu".

Kindlasti peab lugema kuulsuste meistriteoseid, nagu Goethe "Faust", Dostojevski "Kuritöö ja karistus" jne., ühesõnaga neid raamatuid, mis ka praegu programmis on, kuid õpilastel võiks jääda ka valikuvõimalus lugeda seda, mida nad tahavad. Minul näiteks ei jäänud kohustusliku kirjanduse kõrvalt aega lugeda kriminaalromaane. Mulle meeldivad raamatud, kus on põnevust ja seiklust, siiani pole mulle midagi head muidugi sulle kukkunud. Midagi ma sinna juurde panna küll ei oska, aga programmist välja võiks mõningad raamatud küll jätta. Näiteks "Kuritöö ja karistus". Siiski juurde võiks panna A. Viirelaidi "Ristideta hauad" ja "Postuunselts rehabiliteeritud" (viimasel autorit ei mäleta). Kirjandusprogrammi soovitaksin Remarque'i teoseid ning Knut Hamsuni romaani "Maa õnnistus".

Keskkooli programmi ma "Maa õnnistust" ei soovita. Ta on liiga raske alla neelata. Pealekauba ei ole see raamat nende killast, mida loetakse ühe õhtuga. Koolis on aga kõik määratletud, alati on paika pandud kuupäev. Enn Vetemaa "Krati nimi oli Peetrus" võiks küll olla keskkooli lugemisprogrammis.

See peaks olema midagi huvitavat ja võib-olla et ajaloost, kuna siis saab ühendada meeldiva kasulikuga. See oleks nagu kaks kärbest ühe hoobiga. Samas võiks olla ka midagi kaasaegsemat. Näiteks midagi M. Undilt, M. Mutilt või ka E. Vetemaalt. Uuemat kirjandust on küll raskem süvenenult lugeda, kuid seal kasutatud sümbolistika on väga huvitav.

Lugema peab. Koolis kohustuslik kirjandus peab kestma, eriti praegu, kui noortel on muid tegevusi kuhjaga. Et end harida, tuleb lugeda. Raamatud panevad noori veidi kainemalt mõtlema. Elagu raamatud ja nende autorid!

OH, LEKTÜÜR!

Ühenduses lugemise arendamiseks - Eesti Lugemise Ühing

Ühistegevus mitmesugustel eesmärkidel on tänase Eesti maa elus küllalt levinud - oma vajadustest, soovidest ja töökspidamistest lähtuvalt ühinetakse erinevatesse seltsidesse, organisatsioonidesse ja ühingutesse. Teame-tunne me erialalilte, elukutseühendusi ja oleme kuulnud ka huvihendustest.

Eesti Lugemise Ühing/EstRA ühendab lugemisest ja lugemise ning kirjaoskusega seotud probleemidest huvitatud isikuid Eestis. Ühingu on õpetajaid, raamatukogutöötajaid, ülikooliõppejõude ja teisi, kes tegelevad oma kutsetöös lugemise õpetamise ja arendamise erinevate aspektidega.

Eesti Lugemise Ühing:

- on asutatud mals 1992;
- on vabatahtlik organisatsioon, mis ühendab lugemise ja kirjaoskuse erinevate aspektidega tegelevaid spetsialiste;
- soodustab keelelise pädevuse, mõistva lugemisoskuse ja lugemise eriaspektidega tegelemist erialateabe vahendamise abil;
- kuulub aprillist 1993 rahvusliku liikmena Rahvusvahelisse Lugemise Assotsiatsiooni (International Reading Association/IRA);
- on esindatud IRA Euroopa Arenduskomitees (International Development in Europe Committee);
- pakub tegevust lugemise arendamise, kirjasõna vahendamise, lugemise õpetamise ja lugemise uurimisega tegelejatele.

Eesti Lugemise Ühingu asutamisele eelnesid kontaktid Rahvusvahelise Lugemise Assotsiatsiooni (International Reading Association/IRA) liikmetega, kes tutvustasid ülemaailmsel lugemissotsiatsiooni uuenenud Ida-Euroopas. Lugemise erinevate külgedega tegelev maailmaorganisatsioon annab võimaluse oma liikmetele tunda ennast osana lugevast maailmast ja oskuse lugevat maakera aidata ning lugemisoskust laiendada.

Erl maailma palgus on Rahvusvahelisel Lugemise Assotsiatsioonis erinevad tegevusvaldkonnad - kirjaoskamatud arengumaades ja funktsionaalselt kirjaoskamatud arenenud riikides, lugemisõpetust mitte saavad lapsed ja arvutimängudesse kiindunud lugemisõpetuse vajadust mitte mõistvad lapsed.

Lugemise maailmaorganisatsioonis tuntakse muret lugemisoskuse kasutamisevõimaluste pärast ning võideldakse emakeelse trüklisõna olemasolu eest.

Eesti Lugemise Ühingu tegevuskavades on koostöö katusorganisatsiooni IRAGA samuti olulisel kohal ning USAs asuvast peakorterist vahendatud erialateavet saavad Eesti maa lugemisasjatundjad kohandades oma vajadustele ja võimalustele edukalt kasutada.

Tihedam ja sisukam on koostöö Euroopa Arenduskomiteega (International Development in Europe Committee), mille liige on Eesti Lugemise Ühingu president dots. Alra Lepik.

Euroopa Arenduskomitee üks viimastest projektidest, kus ka EstRA osaleb, on Euroopa Lugemise Käsi raamatu (*Handbook of Reading/Literacy Activities in Europe*) koostamine. See teatmeteos annab edaspidi hea ülevaate kogu Euroopas tehtavast ning võimaldab ka oma tegevuskavasid ja projekte paremini hinnata ja analüüsida.

Niinimetatud Euroopa-koostöö üheks heaks näiteks on ka üle aasta toimuvad Euroopa lugemiskonverentsid, millest järjenumbrit 10 kandev saab teoks järgmisel suvel Brüsselis. Eesti Lugemise Ühingu ettevõtmistest kolme ja poole tegutsemisaasta jooksul on kujunemas ühingu traditsioonid. Oluline koht on neil Rahvusvahelise Lugemise Assotsiatsiooni programmide ja projektide tutvustamisel (näitused Tallinna Pedagoogikaülikooli, Tartu Ülikooli ja Viljandi 1. Keskkooli raamatukogudes), erinevate riikide kirjanduse propageerimisel (Austria laste- ja noorsookirjanduse näitus Eesti

Rahvusraamatukogus), seminaride (Soome ja Eesti lugemisühingute ühised koolluspäevad Tallinnas 1993 ja kavandatud Helsingis 1997) ja konverentside korraldamisel erialateabe vahendamiseks ning ühistegevuse arendamisel erinevate elukutsetega lugemisspetsialistide vahel.

Eesti Lugemise Ühing on alles kujunemisejärgus ning selle arenguvõimalused sõltuvad eelkõige EstRAGA ühinenud või ühinevate huviliste teotahetest ning ideedest. Eesti Lugemise Ühing on avatud kõigile, keda võiks liita huvi lugemise õpetamise ja arendamise vastu ning mure lugemisoskuse väheses kasutamises pärast.

Lähem teave Eesti Lugemise Ühingust:

Postilaadressil:

Eesti Lugemise Ühing/EstRA
c/o Tallinna Pedagoogikaülikool
Infoteaduste osakond
Narva mnt. 25
EE0100 Tallinn

Eesti Lugemise Ühingu juhatus (1994-1996):

Alra Lepik-president, TPÜ dotsent
Euroopa Arenduskomitee liige, IRA liige
Tel: +372 6 409 480
Fax: +372 6 409 440
E-Mail: alra@lin.tpu.ee

Jaan Mikk-asepresident, TÜ professor
IRA liige

Tel: +372 7 465 155
Fax: +372 7 465 440
E-Mail: jmikk@madli.ut.ee

Larissa Jõgi-sekretär, TPÜ dotsent
IRA liige

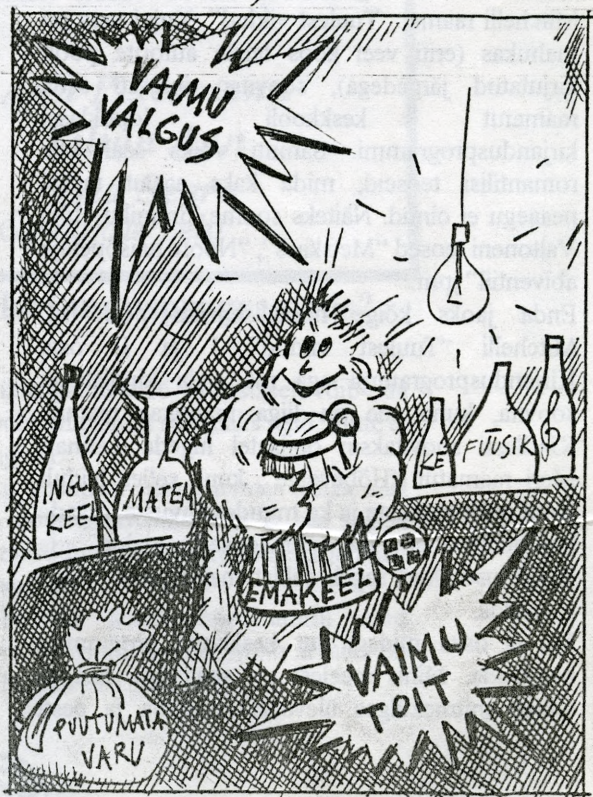
Tal: +372 6 380 180
Fax: +372 6 409 118
E-mail: larj@lin.tpu.ee

Jaanus Elts, Tartu loodusmaja

Tel: +372 7 430 331
Fax: +372 7 432 433

Elve Voltein, IRA liige
Tartu Õpetajate Seminar
Tel & Fax: +372 7 434 042

Koost. dots. A.Lepik

Sven Maanso karikatuur